

Phẩm 27: TÁN THÁN NIẾT-BÀN

Khi có một vua trời
Ngồi cung ngàn ngỗng trắng
Ở trên, giữa hư không
Thấy Phật nhập Niết-bàn
Khấp vì cả chư Thiên
Rộng nói kệ vô thường:
“Tất cả tính vô thường
Chóng sinh cũng chóng diệt
Sinh ra thì đã khổ
Chỉ vắng lặng là vui
Củi hành nghiệp chất chứa
Lửa trí tuệ cháy bừng
Khói tiếng khen xông trời
Mưa xuống thì tiêu diệt
Giống như kiếp hỏa khởi
Thủy tai làm tắt ngấm.”
Lại có Trời Phạm thiên
Như tiên nghĩa bậc nhất
Hưởng vui màu cõi trời
Mà không dấm báo trời
Than Như Lai Niết-bàn
Tâm định, miệng nói rằng:
“Quán sát pháp ba đời
Rồi cũng đều tiêu vong
Thông đạt nghĩa đệ nhất
Thế gian không ai sánh
Người có tuệ tri kiến
Cứu giúp các chúng sinh
Thả đều bị vô thường
Người nào được còn mãi.
Than ôi! Cả thế gian
Chúng sinh theo đường tà.”
Bấy giờ A-na-luật
Thế gian không Luật-đà
Luật-đà đã tịch diệt
Luật-đà không sinh tử
Than: “Như Lai Niết-bàn
Chúng sinh đều mờ tối
Các hành nhóm vô thường
Giống như mây nhẹ nổi
Chóng tụ mà chóng tan
Người trí không giữ gìn.
Chày kim cương vô thường

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Hoại núi tiên Tịch mặc
Than ôi! Đời lãng xãng
Phá hoại không bền chắc.
Sư tử dữ vô thường
Hại Tiên lớn voi mạnh
Cờ Kim cang Như Lai
Còn bị vô thường hoại
Hướng gì chưa lìa dục
Mà chẳng sinh sợ hãi.
Sáu hạt giống một mầm
Một trận mưa rưới xuống
Bốn rễ sâu thắm xuống
Hai đĩa năm thứ trái
Ba đời đồng một thể
Cây đại thọ phiền não
Voi lớn Mâu-ni nhỏ
Mà không khỏi vô thường!
Giống như chim Súc khí
Ưa nước, nuốt rắn độc
Bỗng gặp trời nắng lâu
Mất nước mà thân chết
Ngựa hay giỏi chiến đấu
Hết trận lại thuần thực,
Lửa hừng nhờ củi cháy
Hết củi thì tự tắt
Như Lai cũng như vậy
Xong việc, nhập Niết-bàn.
Giống như ánh trăng sáng
Xua bóng tối cho đời
Chúng sinh đều được soi
Và lại che Tu-di,
Ánh tuệ của Đức Phật
Soi sáng, cũng như thế
Xua bóng tối cho đời
Mà ẩn núi Niết-bàn.
Khen ngợi ánh sáng mâu
Soi khắp cả thế gian
Xua tan mọi bóng tối
Không dừng, như dòng nước.
Khéo điều bày ngựa giỏi
Binh chúng theo cùng đi
Rực rỡ vua mặt trời
Còn vào nơi lặn mất.
Năm chướng che trời, trăng
Chúng sinh mất ánh sáng

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Thờ lửa, tế trời xong
Chỉ còn là khói đen
Ánh sáng Phật đã khuất
Đời mất sáng cũng vậy.
Dứt ân ái, hy vọng
Đáp ứng chúng sinh muốn
Đã thỏa chúng sinh muốn
Việc xong, dứt ước mong
Lìa phiền não buộc thân
Mà đắc đạo chân thật.
Lìa những sự rối loạn
Nhập vào nơi vắng lặng
Thần thông bay lên không
Xả bỏ mọi nỗi khổ
Bóng tối của ngu si
Ánh trí tuệ xua tan.
Những bụi bặm phiền não
Nước trí tuệ rửa sạch
Không còn dính lại nữa
Ở mãi nơi vắng lặng
Dứt tất cả sinh tử
Tất cả đều tôn kính,
Khiến mọi người ưa pháp
Đem tuệ cho mọi loài
Đều an ủi tất cả
Các công đức đến khắp
Tiếng tăm truyền nơi nơi
Thêm sáng đến ngày nay.
Những người có đức dày
Với lòng thương của họ
Được bốn lợi chẳng mình
Gặp bốn suy chẳng sợ
Khéo nhiếp giữ các căn
Các căn đều thông sáng
Lắng tâm quán bình đẳng
Không nhiễm trước sáu cảnh
Được điều chưa từng có
Được điều người không được.
Dùng các nước xuất yếu
Giúp người khát no lòng
Cho thứ người không cho
Không hề mong báo đền.
Thân nhiệm mầu vắng lặng
Biết hết tất cả niệm
Tốt xấu chẳng nghiêng động

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Năng lực thắng mọi oán
Thuốc hay trị mọi bệnh
Mà bị vô thường hoại.
Tất cả loài chúng sinh
Ưu pháp mỗi khác nhau
Đáp ứng mọi mong cầu
Đầy đủ mọi ước nguyện.
Đại thí chủ Thánh tuệ
Hễ đi không trở lại!
Như lửa bùng thế gian
Củi hết không còn cháy.
Tám pháp không làm nhiễm
Điều năm thứ khó điều
Dùng ba để thấy ba
Lìa ba mà thành ba
Cát một để được một
Vượt bảy mà ngủ dài
Đạo rốt ráo vắng lặng
Hiền thánh đều tôn kính.
Đã dứt chướng phiền não
Người tôn thờ đã độ
Kẻ đói khát thiếu thốn
Được uống nước cam lộ,
Mặc áo giáp nhĩn nhục
Hàng phục mọi tức giận,
Thắng pháp nghĩa nhiệm màu
Làm vui lòng mọi người
Kẻ tu thiện trên đời
Gieo trồng hạt giống Thánh
Người tu chánh, bất chánh
Đều độ không bỏ sót,
Quay pháp luân vô thượng
Đời vui mừng lãnh thọ,
Vốn gieo nhân ưa pháp
Thấy đều được giải thoát.
Đi khắp trong nhân gian
Độ những người chưa độ
Người chưa thấy chân thật
Giúp họ thấy chân thật.
Người tu theo ngoài đạo
Trao họ pháp sâu xa
Nói sinh tử vô thường:
Không chủ, không gì vui.
Dựng cờ “Được ngợi khen”
Phá hoại các ma quân

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Tiến, lùi không vui buồn,
Chúng sinh than Niết-bàn
Hóa độ người chưa độ
Giải thoát người chưa thoát
Kẻ chưa tịch được tịch
Người chưa giác được giác
Đạo Mâu-ni vắng lặng
Để nhiếp hóa chúng sinh.
Chúng sinh trái đạo Thánh
Làm những việc bất chánh
Giống như đại kiếp hết
Người trì pháp ngủ ngon.
Mây dày, sấm nổ vang
Mưa cam lộ phá rừng
Voi trẻ diệt gai góc
Vì người đem lợi lộc,
Mây lừa voi già suy
Điều đó không kham nổi
Phá kiến, để thành kiến
Ở đời mà độ đời,
Đã phá các tà luận
Chứng được đạo Tự tại
Nay nhập vào vắng lặng
Đời không người cứu giúp.
Binh chúng lớn Ma vương
Giương oai rung đất trời
Muốn hại Đấng Mâu-ni
Nhưng không thể nghiêng động.
Thế sao bỗng một sáng
Bị ma vô thường hại
Trời người nhóm họp đông
Đây khắp giữa hư không
Sợ sinh tử vô cùng
Sinh tâm rất lo sợ.
Thế gian dù xa gần
Mắt trời đều soi thấy
Nghiệp báo thấy rõ ràng
Như nhìn hình trong gương,
Tai trời đều thông đạt
Dù ở xa cũng nghe,
Lên trời dạy các trời
Xuống trần độ kẻ thế
Phân thân mà hợp thể
Lợi nước mà không chìm,
Nghĩ nhớ đời quá khứ

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Trọn kiếp cũng không quên.
Các căn theo cảnh trần
Mỗi người nghĩ một khác
Biết trí tha tâm thông
Tất cả đều biết hết,
Trí nhiệm mẫu thân thông
Quán tất cả bình đẳng
Dứt hết mọi lậu hoặc
Tất cả việc đã xong
Trí bỏ cõi Hữu dư
Bặt trí mà Niết-bàn.
Chúng sinh tâm ngang bướng
Thì được sự mềm mỏng
Các chúng sinh căn thuần
Thì được tuệ sáng suốt
Dứt vô lượng ác nghiệp
Đều được con đường thông
Một sớm bỗng Niết-bàn
Còn ai bày đức ấy?
Đời không người cứu giúp
Khí dứt, hy vọng tan
Ai đem nước mát mẽ
Vấy lên cho sống lại!
Làm xong việc mình rồi
Đại Bi đã Niết-bàn
Lưới ngu si thế gian
Rồi ai sẽ xé tan?
Dòng sinh tử chảy mau
Ai sẽ gọi quay lại?
Chúng sinh tâm si mê
Ai nói đạo vắng lặng?
Ai chỉ chỗ an ổn?
Ai bày nghĩa chân thật
Chúng sinh chịu khổ lớn
Ai làm cha lành cứu?
Như tụng nhiều đều quên
Lạ đất, ngựa mất uy
Làm vua, mất đất nước
Đời không Phật cũng vậy!
Học rộng, không nói được
Thầy thuốc mà không tuệ
Làm vua mất uy thế
Mất Phật, đời mất sáng.
Ngựa hay mất người khiển
Đi thuyền mất người lái

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Ba quân mất tướng giỏi
Người buôn mất dẫn đường
Bệnh mất thầy thuốc giỏi
Thánh vương mất bầy báu
Các sao mất ánh sáng
Thích thợ lại mất mạng
Thế gian cũng như thế
Phật diệt mất Đạo sư.”
Các La-hán cũng vậy
Việc phải làm đã làm
Các lậu đều đã hết
Tri ân, báo ân Phật
Buồn thương nói triền miên
Khen đức, bày khổ đời.
Những người chưa lìa dục
Buồn khóc không kèm được
Người các lậu đã hết
Chỉ than khổ sinh diệt.
Khi ấy các Lục sĩ
Nghe Phật đã Niết-bàn
Liên buồn khóc náo động
Như ngỗng gặp chim ưng
Đều đến chỗ song thọ
Thấy Như Lai Niết-bàn
Vẻ giác ngộ không còn
Đấm ngực mà kêu trời
Như sư tử bắt nghé
Đàn bò kêu náo động.
Trong đó, có lục sĩ
Tâm đã ưa chánh pháp,
Nhìn kỹ Đấng Pháp Vương
Đã đi vào vắng lặng
Rằng: “Chúng sinh đều mê
Phật mở bày giác ngộ
Nay Ngài vào vắng lặng
Vào Niết-bàn rốt ráo
Vì người dựng cờ pháp
Mà nay bỗng ngã đổ
Mặt trời tuệ Như Lai
Đại giác chiếu sáng rực
Tinh tấn là lửa nóng
Trí tuệ chiếu ánh sáng
Xua tan mọi bóng tối
Thế sao lại tối mãi?
Một tuệ chiếu ba đời

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Làm mắt cho chúng sinh
Nay bỗng nhiên mù lòa
Cả đời không biết lối?
Dòng sông sinh tử chảy
Sóng lớn tham, sân, si
Cầu pháp bỗng sập đổ
Chúng sinh mãi đắm chìm.”
Các chúng kia Lực sĩ
Người buồn khóc kêu la
Người đau thầm không tiếng
Hoặc ngã lặn xuống đất
Hoặc im lặng suy nghĩ
Hoặc buồn bã than dài
Sửa soạn xe bằng vàng
Hương hoa đồ trang sức
An trí thân Như Lai
Phía trên che trướng báu
Có cờ phướn, lọng hoa
Đủ các thứ kỹ nhạc
Các nam, nữ Lực sĩ
Đi theo đó cúng dường.
Các trời rải hương hoa
Hư không trổ nhạc trời
Người, trời đều buồn than
Cùng một lời thương tiếc.
Vào thành thấy gái, trai
Già, trẻ cúng dường xong
Ra khỏi cửa Long tượng
Vượt sông Hi-liên-thiền
Đến chỗ tháp diệt độ
Của các Phật quá khứ
Chất Ngưu đầu chiên-đàn
Và các loại gỗ thơm
Đặt thân Phật lên đó
Rưới các loại dầu thơm
Rồi châm lửa ở dưới
Đốt ba lần không cháy.
Khi đó Đại Ca-diếp
Trước ở thành Vương xá
Biết Phật sắp Niết-bàn
Quyến thuộc từ đó đến
Tịnh tâm phát nguyện mầu
Muốn thấy thân Thế Tôn.
Vì nguyện họ chân thành
Nên lửa tắt không cháy

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Ca-diếp cùng quyến thuộc
Đến buồn than chiêm ngưỡng
Kính lễ hai chân Phật
Sau đó lửa mới cháy.
Trong dút lửa phiền não
Ngoài lửa không đốt được
Tuy đốt da thịt ngoài
Nhưng còn xương kim cang
Dầu thơm cháy hết xong
Gom xương vào bình vàng
Như pháp giới bất tận
Xương cũng bất tận thế.
Quả trí tuệ kim cang
Khó động như Tu-di
Chim cánh vàng sức mạnh
Không thể nào nghiêng dời
Nằm ở trong bình báu
Để cho đời lưu truyền.
Lạ thay! Thế gian lực
Chuyển được pháp vắng lặng
Đức danh lưu truyền rộng
Đầy khắp cả mười phương
Theo đời, vắng lặng mãi
Chỉ còn lại xương cốt
Ánh sáng soi đất trời
Chúng sinh đều được chiếu
Bỗng ánh sáng tắt mất
Chỉ còn xương trong bình.
Trí bén như kim cang
Phá núi khổ phiền não
Các khổ nhóm trong thân
Chỉ kim cang giúp an
Chúng sinh chịu khổ lớn
Đều giúp họ dút bỏ.
Thân kim cang như thế
Nay bị lửa đốt cháy
Các chúng Lực sĩ kia
Mạnh mẽ đời không hai
Chiết phục khổ kẻ thù
Cứu giúp khổ, quy y
Thân ái gặp khổ nạn
Chỉ vững không lo buồn
Nay thấy Như Lai diệt
Đều buồn bã, than khóc.
Tráng sĩ sức khỏe mạnh*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Kiều mạn cao ngút trời
Buồn khổ ép ngặt tâm
Vào thành như đầm rộng
Mang xá-lợi vào thành
Khắp đường phố cúng dường
Đặt trên lầu góc cao
Người, trời đều kính thờ.*

M